

„Kaliszanin” w Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej

Biblioteka Główna, ul. Legionów 66

data wydarzenia: 22 czerwca 2023

W czwartkowe przedpołudnie Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka zaprosiła na sympozjum poświęcone digitalizacji i dostępności cyfrowej „Kaliszanina. Gazety miasta Kalisza i jego okolic”. Wydawane w latach 1870-1892 czasopismo, dotąd zdekompletowane i rozproszone po wielu instytucjach, od kilku miesięcy można przeglądać na stronie Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej. W grudniu 2021 r. Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM w Poznaniu w ramach jednego z projektów zakupił od Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Petersburgu skany „Kaliszanina”.

Wykład wprowadzający „Prasa regionalna XIX wieku i warsztat historyka literatury” wygłosił prof. UAM dr hab. Jerzy Borowczyk, prodziekan do spraw nauki Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM w Poznaniu, który na wybranych przykładach omówił znaczenie i funkcje XIX-wiecznych czasopism w kontekście badań literackich.

- Prasa XIX-wieczna stanowi fascynujące zjawisko [...] w ciągu tego stulecia czasopisma całkowicie zrewolucjonizowały nie tylko sposób udostępniania tekstów literackich, ale wpłynęły również na sposób myślenia pisarzy o ich warsztacie - mówił prof. Borowczyk.

Reprezentujący Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. UAM dr hab. Bogdan Hojdis przybliżył początki starań o digitalizację „Kaliszanina” podejmowane już w 2014 r.

- Udostępnianie dawnej prasy to ważny etap budowania zasobów badawczych dla różnych dziedzin humanistyki. W tym konkretnym wypadku doszło do finału wieloletnich starań o przywrócenie nie tylko wielkopolskim regionalistom XIX-wiecznego kaliskiego periodyku - przyznał prof. Hojdis

Adam Cankudis z Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM w Poznaniu, odpowiedzialny za część informatyczną projektu, w wystąpieniu „Węzeł Filologiczny: biurko badacza” omówił bardzo szczegółowo sposób digitalizacji oraz udostępniania „Kaliszanina”.

- Nasz cel stanowiło nie tylko opublikowanie czasopisma w przestrzeni internetowej w postaci skanów, ale opublikowanie go w wersji znakowej po wcześniejszej korekcie, co bezsprzecznie ułatwi przeszukiwanie treści poszczególnych numerów - podkreślił Cankudis.

Dr Ewa Kuśmierk z Działu Nowych Interfejsów Użytkownika Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego w swoim wystąpieniu skupiła się na projekcie DARIAH-PL finansowanym w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu

- Jako część europejskiej, DARIAH-PL tworzy, rozwija i utrzymuje infrastrukturę cyfrowej humanistyki, która umożliwia pracę z materiałami multimedialnymi, obejmującymi zasoby tekstowe, muzyczne, wizualne i przestrzenne (np. zabytki). W rezultacie realizacja interdyscyplinarnych badań, wymagających wykorzystania różnorodnych materiałów, jest znacznie łatwiejsza, a także silniej powiązana z podmiotami gospodarczymi – wyjaśniła dr Kuśmirek.

Monika Sobczak-Waliś, kierowniczka Działu Informacji Naukowej i Zbiorów Specjalnych w MBP, przybliżyła okoliczności powstania pisma, sylwetki jego redaktorów, a także problematykę podejmowaną na łamach periodyku.

- Zawartość stanowiła wypadkową założeń przyjętych przez redaktorów, oczekiwań czytelników oraz obostrzeń ze strony cenzury. Na co dzień z „Kaliszaninem” współpracował szereg korespondentów zarówno z miast powiatowych guberni kaliskiej tj. Sieradz, Wieluń, Konin, Słupca, Turek czy Koło, jak również z terenu Królestwa Polskiego: Kutna, Płocka, Lublina, Łodzi oraz Warszawy. Nadsyłano także liczne korespondencje z zagranicy, w tym z Wiednia, Berlina, Paryża, Lipska oraz Drezna – powiedziała Sobczak-Waliś.

Spotkanie otworzył i moderował Robert Kuciński, dyrektor MBP w Kaliszu.

- Bardzo się cieszę z faktu, iż Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka ma swój mały udział w digitalizacji i udostępnieniu numerów „Kaliszanina” – nie krył radości Kuciński.

Symposium towarzyszyła wystawa „Ale numer! Sensacje z Kalisza” prezentowana do końca sierpnia w Galerii 66, którą przygotowali Monika Sobczak-Waliś, Arkadiusz Błaszczuk, Mateusz Halak i Robert Kuciński. Ekspozycja, wpisana w program obchodów Święta Miasta Kalisza, przybliżyła karty „Kaliszanina” z lat 1870-1892, specjalną uwagę poświęcając dziewięciu anonsom. Z pożółkłych kart wyłuskała je Monika Sobczak-Waliś, natomiast Mateusz Halak nadał im oprawę graficzną w duchu dziewiętnastowiecznej satyry. Zaprojektowane przez Arkadiusza Błaszczuka wielkoformatowe plansze pozwalają wczuć się w klimat ówczesnej prasy. Pomysłodawcą projektu jest Robert Kuciński. Ciekawostką stanowi papierowy egzemplarz pisma ze zbiorów MBP z 1878 r. oraz nośniki cyfrowe i mikrofilmy, na których przechowywany jest „Kaliszanin”. Warto wspomnieć, że w początkach lat 90. XX w. staraniem Kaliskiej Fundacji Kultury ukazała się reedycja najstarszej kaliskiej gazety. Archiwalne numery pisma udostępnił dr Jerzy Wypych.

fot.: Hubert Mościpan, Marcin Galant